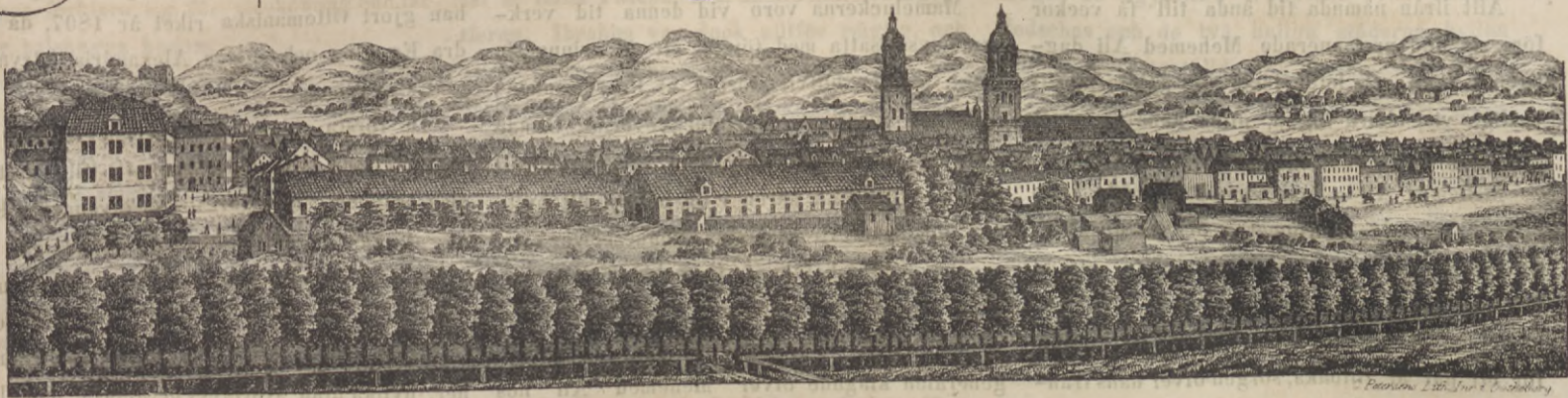

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Illustrerad Söndagsmagasin.

N:o 16.) Utkommer hvarje Söndag kl. 7 f. m. Götheborg d. 14 Okt. 1849. Pris för ½ år 2: 24 B.co. (III årgången.)

Mehemed Ali.

Hans Höghet Mehemed Ali Pascha afled i Alexandria den 2 Aug., och dagen derefter fördes hans lik till Kairo, der han den 4 begrafns i den nya alabaster-moské, som han sjelf låtit uppföra i citadellet.

Processionen från palatset Ras-el-teen till kanalen åtföljdes af en oräknelig folk-massa, de Europeiska konsulerna i uniform, en mängd i staden vistande Europeer och ett stort antal trupper med uppnedvända gevär. När tåget lemnat palatset, nedsattes kistan vid foten af stora marmortrappan, hvarefter Mufti, en vördig gcåhårsman, närmade sig, lyfte sina händer och upprepade trenne gånger under allmän tystnad, långsamt och högtidligt: "Allah hoo Akbar" (Gud är stor), hvarpå han tvenne gånger tillade: "Salam aleykûn (frid vare med dig!). Derpå satte sig tåget i rörelse, hvarunder de förnämsta tjänstemännen och landets store täflade

om äran att få bära kistan på sina skuldror. När processionen gick förbi harem, en särskild byggnad i norr från palatset, hördes genomträngande skri och klagoljud från kvinnorna. Tjugosex bufflar slagades och fördelades bland

de fattiga, tillika med tjugusex kamelbördor bröd och dadlar samt en betydlig summa penningar.

I Kairo fördes Paschans lik utan ståt från Nilen till sin hviloplats; till och med Abbas Pascha, n. v. vicekonungen, deltog i begrafningsakten först uti sjelfva moskén.

Mehemed Alis första allvarsamma sjukdomsfall inträffade i Januari 1848, då han hade begifvit sig till Malta och Neapel, men efter ett kort vistande derstädes återvände till Egypten, förbättrad till sin lekamliga helsa, men dock skadad till sin konstitution samt med helt och hållet förstördasjälsoförmågenheter. Hans yttre hade undergått en fullständig förändring; hans ögon hade förlorat den skarpa och intelligenta blick, som utgjorde ett utmärkande drag hos honom; hans kinder voro sammanskrumpnade, och hans röst ytterlig svag. När hans läkare förklarade honom ur stånd att sköta landets angelägenheter, öfvertog Ibrahim Pascha re-

Mehemed Ali.

geringens tyglar och efterträddes af Abbas Pascha.

Allt ifrån nämnda tid ända till få veckor före sin död promenerade Mehemed Ali dagligen i vagn och lefde inom sitt palats på sitt vanliga vis, ehuru ingen, utom hans närmaste betjening, fick nalkas till honom.

Mehemed Ali saknas uppriktigt både af de i landet vistande Europeerna och af de infödda Egyptierna. De sistnämnde säga, att de lärt sig känna vicekonungens varde först genom jernförelse, och att, om Mehemed Ali dött för ett par år tillbaka, sorgen öfver hans fränfalle icke skulle varit så djup som nu, emedan folket då skulle hoppats på ett bättre tillstånd under hans efterträdare. Eftersom nu hans begge efterträdare visat, huru föga folket kan hoppas på någon förbättring, skulle det naturligtvis önskat, att Mehemed Ali fått lefva ännu längre.

Mehemed Ali var född i staden Cavalla i Rum-ili, det fornda Macedonien. Muhammedanerna hålla aldrig nog reda på sin ålder, och paschan kunde icke bestämdt uppgifva, huru gammal han var, men öfvertalades utan svårighet till att tro, det han hade blifvit född samma år som vår tids begge mest utmärkta hjeltar, — kejsar Napoleon och hertig Wellington, — d. v. s. 1769. Vid sin död borde han sålunda vara 80 år gammal, och detta torde äfven vara förhållandet på ett år när eller par.

Mehemed Ali började sin bana som tobakshandlare i sin födelsestad, men gick sedan in som frivillig i arméen, hvilket mer öfverensstämde med hans smak. På denna sin nya bana kom han snart i gunst hos guvernören i Cavalla, hvilken han kraftfullt biträdde vid qväfvandet af ett uppror och skingrandet af en sjöröfvarflock; då den officer åfled, under hvars befäl han stått, blef Mehemed hans efterträdare och gifte sig med hans enka.

När år 1799, staden Cavalla af Sultan anbefälles att uppställa sin kontingent af 300 man till Fransmännens förjagande utur Egypten, skickade guvernören den begärda truppstyrkan under befäl af sin son, hvars närmaste man var Mehemed Ali; men kort efter landstigningen vid Abakir återvände guvernörens son till Rum-ili och lemnade befälet åt Mehemed Ali. Ut i alla träffningar med Fransmännen utmärkte sig Mehemed genom sin tapperhet. Han steg skyndsamt i rang och vann mycket inflytande öfver sina soldater.

Sedan Fransmännen utrymt Egypten i September 1801, utnämnde Sultan till vicekonung i Egypten Muhammed Khosrew, som sedan åtskilliga gånger varit förste minister i Stam-

bul, och mellan hvilken samt Mehemed Ali ett inrotadt hat alltid egde rum.

Mameluckerna voro vid denna tid verksamt sysselsatta med försök att återvinna sin magt, hvilken blifvit störtd af Fransmännen; de begge förnämsta Mameluckbeyerna, Osman Bardissy och Muhammed Elfy, nedgjorde till och med turkiska hären i en batalj, uti hvilken Mehemed Ali med sina Albaneser var närvarande under befäl af Kurschid-Pascha, ehuru han af ett eller annat skäl icke deltog i striden. Den öfver sitt nederlag förtretade generalen klagade öfver Mehemed Ali hos Khosrew, som kallade honom inför sin domstol; men Mehemed vägrade att inställa sig och begagnade en vid samma tid utbrusten insurrektion bland de Albanesiska trupperna till att förena sig med Mameluckerna under Osman Bardissy. År 1803 angrep han Khosrew i Damiette och förde honom fången till Kairo. Nu sände Porten till Egypten Ali Gezarli Pascha för att efterträda Khosrew; men denne var ännu olyckligare än företrädaren och blef dödad af Mameluckerna kort efter sin ankomst.

År 1804 uppstod inom Bardissys armé ett myteri med anledning af dröjsmål uti soldens betalande; trupperna gjorde uppror och angrepp Beyens hus; han sjelf begaf sig skyndsamligen från Kairo. Mehemed Ali, som vunnit truppernas tillgifvenhet, hade i hemlighet underblåst insurrektionen; men han tyckte sin tid ännu icke vara kommen, utan skickade sin fånge Khosrew tillbaka till Stambul och lät med mycken slughet utropa då varande guvernören i Alexandria, Kurschid Pascha, till vicekonung i Egypten.

Den nya vicekonungens ställning var kinkig nog, emedan både Albaneserna och hans egna trupper alltjemt fortforo med sina penningefordringar, hvilka han omöjligen kunde tillfredsställa. En ny och fruktansvärd insurrektion utbrast, och Kurschids soldater plundrade derunder Kairo. Stadens invånare voro utom sig af skräck; de afsatte Kurschid, begärde skydd af Mehemed Ali och utropade honom till vicekonung.

Mehemed Ali installerades såsom Pascha af Egypten 1806 mot det villkor, att han skulle sända Sultan 4000 pungar, vid denna tid ungefär lika med 240,000 pund sterl. Paschalikatet Egypten hette då i dagligt tal Paschalikatet Kairo och innefattade mellersta Egypten samt Delta't; öfra Egypten var deladt i flera distrikter under Mameluckbeyer, och Alexandria stod, med en del af landet i vester derifrån, under en af den i Kairo oberoende Pascha. Få månader efter det Mehemed Ali

blifvit Pascha, gaf Porten honom äfven paschalikatet Alexandria till belöning för de tjänster, han gjort Ottomaniska riket år 1807, då nedra Egypten och staden Alexandria utrymdes af Engelsmännen.

De första steg, som Mehemed Ali tog för att betrygga sitt välde, var att tillfredsställa sina trupper. Han föreställde invånarne i Kairo, att han på deras begäran öfvertagit befälet, och att arméens fordringar måste uppfyllas, om man ville undvika ytterligare oroligheter. Han utskref derföre kontributioner, hvilka utan svårighet betalades, och lugnade soldaterna, hvilka på detta sätt blefvo fästa vid hans person.

År 1808 erhöi Mehemed Ali befallning från Porten att angripa och skingra Wechabiterna, en fanatisk Muhammedansk sekt, som plundrat de heliga städerna Mekka och Medina. Innan vicekonungen inlät sig i detta krig och drog sina trupper från Egypten, beslöt han att göra en ända på sina förra allierades, Mameluckernas, magt, ty, ehuru de begge höfdingarne voro döda, återstod ännu ett betydligt antal, som lätt kunnat göra honom skada. Till den ändan inbjödos Mameluckerna den 1 Mars 1811 en corps till citadellet i Kairo för att vara tillstädes, när vicekonungens son skulle installeras såsom chef för expeditionen mot Wechabiterna. När ceremonien var slut, bestego Mameluckerna sina hästar, men funno citadellets portar tillstängda, och en plötslig salfva från soldaterna på vällen hade innan kort tillintetgjort dem alla. Vid samma tid ombragtes en stor mängd Mamelucker i provinserna. Man har beräknat, att 470 af dem, tillika med deras chef, Ibrahim Bey, omkommo i citadellet, och att icke mindre än 1200 dödades i staden och på landet. Så slutade Mameluckerna, som hållit Egypten i ett beständigt tillstånd af anarki allt sedan 1382.

Efter Mameluckernas utrotande gjorde sig Mehemed Ali till herre i Öfra Egypten; han erhöi af den Höga Porten styrelsen öfver denna del af landet och stegrade vid samma tid betydligt grundskatten samt tullumgälderna för den inre handeln.

Om hösten 1811 skickade Mehemed sin armé till Arabien mot Wechabiterna. Kriget räckte i sex år, kostade vicekonungen ofantligt penningar och manskap och slutades äntligen af Ibrahim Pascha. 1813 begaf sig Mehemed Ali sjelf till Hedschas för att påskynna resultatet af expeditionen. Under hans frånvaro utnämnde den öfver hans magt, afundsamma Porten i hemlighet Latif Pascha till vicekonung i Egypten; men Muhammed Bey, Mehemed Alis krigsminister; som låtsade ingå

i Latif Paschas intresse, förmådde honom att offentligen förklara sig för vicekonung och lät derefter halshugga honom.

Mehemed Ali, som blifvit öfvertygad om de stora fördelarne af diciplin och militärisk taktik, beslöt år 1815 att ordentligt inöfva sin här; men hans soldater voro ingalunda belåtna med detta försök, utan hotade med uppror. Han skickade derföre sina upproriska trupper till Ethiopien under sin tredje son, Ismael Pascha, som vid detta tillfälle eröfrade Donga, Shendy, Sennaar, och Kordofan, medan Mehemed sjelf uppsatte en ny här, som inövades af franska och italienska officerare. Han erbjöd sig nu att biträda Sultan med att qväfva grekiska insurrektionen emot Porten, och den 16 Juli 1824 seglade Mehemed Alis af 163 segel bestående flotta till Morea under befäl af Ibrahim Pascha, som i tre år höll landet i undergifvenhet, men blef nödsakad att draga sig tillbaka efter slaget vid Navarino, d. 20 Okt. 1827. 1830 uppdrog Porten åt Mehemed Ali styrelsen öfver Candia.

Mehemed Ali vände nu sina tankar på Syrien, och, eftersom 6000 Egyptier utvandrat till nämnda land, begärde han deras hemsändande af Abdallah Pascha i Acre. Svaret blef, att emigranterna voro den Höga Portens undersåter, och att de befunno sig uti sultans länder lika väl i Syrien som Egypten. Vicekonungen förargades öfver detta svar och lät säga Abdallah, att han sjelf skulle komma och taga tillbaka sina 6000 undersåter samt "en på köpet." Den 2 Nov. 1831 skickade i följd häraf Mehemed till Syrien en betydlig armé under sin son Ibrahim, som på få månader eröfrade hela landet. Nu förklarade Porten Mehemed Ali för rebell och skickade en stark armé till Syrien; men Ibrahim vann nästan beständiga fördelar öfver sultans trupper och flera vunna viktiga träffningar betryggade Egyptiernas besittning af landet. De europeiska magterna intervenerade, och under deras garanti slöts fred den 14 Mars 1833, då Syrien och Adene tillföll Mehemed Ali, tillika med paschalikatet Egypten mot det vilkor, att han erkände sig för sultans vasall och förband sig att till Porten erlægga samma tribut som den förra paschan af Syrien. I enlighet dermed erlade Mehemed för Egypten 12,000 pungar, för Syrien och Adene 18,000 pungar, för Candia 2000, eller inalles 32,000 pungar, eller 160,000 pd sterl. årligen.

Mehemed Ali fortfor i lugn besittning af Syrien till 1839; men Porten tyckte icke synnerligen om, att landet innehades af vicekonungen af Egypten, utan sultan Muhammed utrustade en stark här och flotta i början af

1839 och skickade dem till Syrien under befäl af Hafiz Pascha, som skulle utdrifva Egyptierna. Ibrahim var dock alltför mäktig, och Turkarne måste draga sig tillbaka. Nu undertecknade England, Österrike, Ryssland och Preussen, i förening med Porten, en traktat d. 15 Juli 1840 och läto Mehemed Ali veta, att han icke finge stadna kvar i Syrien. Men vicekonungen litade på Frankrikes bistånd och tycktes fast i sitt beslut att behålla landet.

Nu skickade England till vicekonungen en formlig begäran om utlemnande af turkiska flottan, hvilken genom turkiska amiralens förräderi blifvit förd till Alexandria; men Mehemed Ali gaf undvikande svar och hänsköt saken till sultan. Under tiden gjorde han allt för att öka sin armé och upprättade i Egypten ett nationalgarde, hvari alla manliga invånare voro förbundna att tjena.

När de allierade magterna funno, att vicekonungen icke ville utrymma Syrien med godo, beslöto de att tvinga honom dertill med våld. Den 10 Okt. 1840 stod första träffningen nära Beirut, då Egyptierna blefvo totalt slagna. Caifa och Saida bombarderades i samma månad, derefter följde Tripoli och d. 3 Nov. samma år bombarderades Acre, som eröfrades på den korta tiden af fyra timmar, hvilket borde hafva öfvertygat Mehemed Ali, att allt vidare motstånd vore fäfängt. Alexandria blockerades af en engelsk eskader; men Mehemed var ännu icke benägen att underkasta sig, utan hoppades på hjälp af Frankrike. Till slut insåg han dock, att han icke längre kunde draga ut på tiden, och gick in på de föreslagna vilkoren, hvilka försäkrade honom om paschalikatet Egyptens ärflighet inom hans familj.

Under det Engelsmännen angrepo hans trupper i Syrien och blockerade Alexandria, var dock Mehemed Ali nog ädelmodig, att låta posten från Indien oantastad gå genom Egypten som vanligt.

Egyptiska trupperna började utrymma Syrien i December 1840, då 54,000 man och 6000 qvinnor och barn togo vägen öfver Suezöknens; men under tåget decimerades de af sjukdomar, brist, desertion och det motstånd de erforo ända till den grad, att icke 25,000 uppnådde Egypten. Ibrahim Pascha gick med de sjuka och sårade till sjös ifrån Gaza och landade vid Damiette den 21 Februari 1841, medan de återstående trupperna marscherade öfver El Arisch. Före Syriens utrymmande bestod egyptiska hären af 85000 man, af hvilka blott 33000 kommo hem. Amiral Walker tog å sultans vägnar befäl öfver den i Alexandria liggande turkiska flottan och återvände till

Stambul d. 11 Januari 1841. Vid samma tid drog de egyptiska trupperna från Candia. Hedschas och de två heliga städerna, hvilka alla länder återställdes åt Porten.

Den från sultan till Mehemed Ali sända fermanen var daterad Stambul den 14 Febr. 1841 och antogs, efter några modifikationer, af Mehemed den 10 Juni samma år. På följande vilkor undfick Mehemed Ali Egypten som ärfeligt paschalikat:

1: Successionen i Egypten inom landets gamla gränser tillhör Mehemed Alis efterkommande i rät linie från den äldste till den yngste bland hans söner och sonsöner; — utnämningen sker af den Höga Porten.

2: Paschan af Egypten har rang af vizir af Ottomaniska riket, men eger, utom arfsrätten, i detta hänseende icke något annat prerogativ än öfriga vizirer.

3: Alla trakterna mellan Porten och de europeiska magterna gälla för Egypten lika väl som för alla andra delar af Ottomanniska riket.

4: Paschan i Egypten slår eget mynt; men på myntet skall sultans namnchiffer stå.

5: Stående Arméen i Egypten skall vara 18000 man, och 400 man årligen skickas till Stambul.

6: Vicekonungen af Egypten utnämner officerare vid arméen och flottan till öfverste rang och under rang af brigad-general; men, eftersom en brigadgeneral är pascha, kan Porten ensam utnämna officerare af denna grad.

7: Vicekonungen kan icke bygga örlogsskepp utan tillstånd af Porten.

8: Paschans årliga tribut till Porten fixerades till 2 mill. piaster, men har sedan blifvit reducerad till $1\frac{1}{2}$ mill. spanska pelarpia-ster eller omkring 270,000 pd. st.

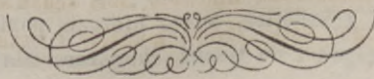
9: Arfsrätten kan återtagas, i fall någon af Mehemed Alis efterträdare bryter emot ofvanstående vilkor.

Porten lemnade derjente Mehemed Ali styrelsen öfver Nubien, Darfur, Sennaar och Kordofan samt alla dertill hörande länder utom Egypten.

Paschan af Egypten upptager sjelf sina inkomster, hvilket icke är de öfriga pascharne medgifvit.

Ända till nästlidet är egde Mehemed Ali den bästa helsa; han var satt till vexten, hans ansigte var angenämt, hans blick skarp, slug, ädel och uttryckande godhet.

(Slut härnäst).

De Förenta Staterna i Nordamerika.

Vi må kasta en flygtig blick på Nordamerikas Förenta stater, på detta omätliga land, dit strömmen af tyska utvandrare tagit sin riktning! Tvenne väldiga haf, det Atlantiska i öster, den stora oceanen i vester, omsluta denna verldsdel, full af under. Der, hvarest solen går upp, har kulturen segerande utbredt

ker, gemensamt med alla sorter vildt; der genomflyga dufvornas skyliknande tåg luftens rike och bergen resa sig med sina afsatser, likt oöfverstigligna vallar, upp mot det blå firmamentet.

Öfver halftannat hundratusen quadratmil utsträcker sig Unionens gebit, der, hvarest de germaniska stammarna börja en ny Aera och en aktningvärd statsförenings ungdom höjer sig med aldrig kända jättevingar. Der

ga dessa floder och utgjuta sig genom S:t Lorenz-floden i hafvet, hvarest de tillsammans utgöra hälften af hela jordens färskvatten. Öfver 200 bifloder falla ut i Missouri och Mississippi och bilda en flodbädd, med hvilken icke någon annan kommer i jämförelse; i vester från den sednare intill Rocky-Mountains utbreder sig den största slätt på jordklotet. Långsamt flyter Ohio, endast med ett fall af 400 fot på 1000 eng. mil, ut i Mississippi;

Vy af New-York.

sig öfver kusterna och har ständigt djupare och djupare trängt sig in i detta rikets urskogar och gröna fält, dess stolta berg och höga slätter, dess fruktbara strömdalar och ändlösa savanner; der, hvarest hon går ned mot de blåa hafsvågorna, ligga ännu oändliga sträckor öppna för den mensklige fliten, jagar ännu Indianen i aldrig genomsökta vildmarker, genomtåga talkösa buffelhjordar de fruktharaste grässlätter, lefver björnen, panthern och vargen i de tjocka skogarnes mör-

hvarest Missouri rullar genom 730 mil, Oregon-gebitet utbreder sig, Californien sköljas af stora Oceanens böljor, der skall Tyskarnes sista bosättande komma ifråga, när kultur och civilisation inträngt dit, hvarest allting ännu ligger i sitt urtillstånd.

Väldiga insjöar betäcka Förbundsländerna i norr. På en yta af 582 quadratmil utbreder sig Ontario-sjön; Erie-sjön intager 397, Huron-sjön 760, Michigan-sjön 744 och Oberre-sjön 1800; till ett djup af 1800 fot trän-

oberäkneliga äro dessa floder för handel och vandel, för trafik och folkens ömsesidiga förbindelse; hänförande och bebyggda äro Hudson, Delaware, Potowmak och Susquehanna. Då köpmannen i gamla världen drager mödosamt fram öfver sin föreningslinie, landsvägen, der hundrade, tusen tullbommar träda honom hindrande tillmötes, glida handelsfartygen i de Förenta Staterna hän på sjöar, strömar, floder och kanaler utan tal, erbjuda de omätliga hafskusternas hamnar och bugter trafik

Plan öfver New-York.

med insjöarne, och storartad utvecklade här den fotbevingade guden ett nytt, aldrig anadt fält för världshandeln.

Apalachiska eller Alleghanyberget sträcker sig i parallella kedjor genom den bebodda delen af Förenta staterna, bildar den östliga valen af den stora Mississippi-dalen och skiljer de vatten, som falla ut i denna ström och de som falla i den Atlantiska oceanen. Dess höjd utgör från 3, 4 till 7000 fot. Staterna New-York, Pennsylvanien, Virginien, Nord-Carolina, till en del Kentucky och Tennessee genomskäras deraf och i Georgien sluta höjdedjor dessa skogbeväxta sträckningar. Genom en väldig bäge tränger detta berg in uti staterna Alabama och Mississippi och slutar der, hvarest sumpiga slätter omlägra mynningen till floden af samma namn. Genom Tennessee, Kentucky och Virginien förer en annan hufvudkedja vid namn Cumberland-berget.

Landet på vestsidan af denna bergsträckning visar sig för ögat i en hög gestalt, bärande i sina sluttningar lindrigt afrundade höjder med jemna slätter på sina ryggar. Här finnas de flesta stenkolslagren och jernmalmen, hvilka bilda städernas rikedom och gifva fabriksorterna dess hastiga uppkomst. Uti de delar af Pennsylvanien och Virginien, som höra till Mississippidalen, kedja sig höjd vid höjd, genomskurna af smala, fruktbara dälder. Kentucky är vågformig, Tennessee mer backig, i Alabama sluta dessa berg i en stor slätt, hvars sandiga upphöjningar äro betäckta med barrträn; här emot Mejikanska hafsviken utsträcka sig dessa stora ängar, hvilka äro bekanta under namn af Prairier, hvilkas förträffliga vegetation förkunnar jordmonens rikedom och klimatets värma. Tjock skog betäcker flodernas stränder.

Mellan detta berg och de stora sjöarne norr om Ohio är landet först vågformigt och antager sedan en jemn gestalt tills moras och sumpar betäcka det i närheten af sjöarna. Vester ut från Sciotofloden börja prairierna, utvidga sig allt mer och mer i Indiana-staten och blifva ännu betydligare i Illinois. Närmare Mississippi tills upp emot dess källor, afväxla med hvarandra höjder, sjöar, moras och prairier, genomskurna af litet skog. På gränsen af sistnämnda stat ligger den såkallade mineral-nejden, hvars höjder äro outtömliga på blymalm. Ozarkberget genomstryker en del af Arkansas och Missouri, och tallösa höjdedjor draga sig i vester om Mississippi till Missouri; emellan de ofvannämnde vester om Mississippi till Klippberget utbreder sig på de första 300 till 400 engelska milen urskogen, derefter blifva prairierna allmänt rådande; men ju mer man närmar sig berget, desto mer aftager vegetationen; sparsam gräsväxt betäcker slätterna, och en sandöken, der till och med vattnet saknas, utbreder sig till detta berg. Här lefva bisonoxarne eller bufflarne i

milslånga hjordar, af hvilkas jagt tusentals af vildar och hvita hafva sin utkomst, sålunda att de afyttra hudarne; här drager den djerfva jägaren, den företagsamma vandraren ofta flera dagar genom trädlösa stepper.

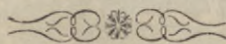
Bergsklippornas kedja, Snöberget, med dess många underafdelningar stryker såsom en fortsättning af Cordillerna, uppifrån, nedåt igenom Nordamerika; från dess höjder i öster utspringa alla de betydliga floder, som till slut förena sig i Mississippi och utfalla i den Mexikanska hafsbugten. Endast få Indianhjordar jaga i dessa menniskotoma, omätliga berg, hvilkas toppar höja sig till 10 å 16000 fot vid Columbiaflodens källor och äro betäckta med evig snö.

Vintern är kallare och sommaren varmare i Nordamerika, än under samma breddgrad i Europa; bredden gör här mindre till saken än vindarne, de stora sjöarne, hafvet, de omätliga landsträckorna i norr och strömdragen.

Ytan sönderfaller i skogsland, öknar och prairier. Skogarnes sublimes, storartade växtlighet sätter åskådaren i förvåning, så snart han har de sista sluttningarne af Alleghanybergen bakom sig. Likt pelare af 5 till 6 fots genomskäring, stiga träden upp till en aldrig sedd höjd och pråla med sin mörkgröna rikedom af blad; vilda vin- och drufvoträd af manstjocklek omslingra dessa träd, och brist på små buskar gifver skogarne ett pelarelikt utseende. Vid de yppiga flodstränderna i de sydliga staterna taga rören och vassen öfverhand öfver den yppigaste vegetation, ofta till en höjd af 20 fot, och göra skogarnes mark till ett genomträngligt snår, hvilket erbjuder björnar och pantrar en säker tillflykt.

"Barren" äro landskaper af egendomlig gestalt, vågformiga med afrundade höjder; jordmånen består af lera af gul, rödaktig och grå färg, bär sällan god skog och är betäckt med ett stridt och groft gräs; den har icke den beprisade fruktbarheten, men är dock ganska användbar för hvete- och fruktodling och förekommer ofta i Kentucky, Tennessee, Alabama, äfvensom i Missouri och Illinois; man finner i denna jordmån trattformiga fördjupningar med en bäck midtuti.

Betäckta med de mångfaldigaste blommor och gräsarter, äro Prairierna mera upphöjda än släta; de äro rikligen försedda med källor och bäckar, endast här och der beväxta med några buskar; de hafva fruktbar, ren luft, dock omväxlande med afseende på vegetationen. De skönaste Prairier finnas i Missowie Illinois, Indiana och draga sig vester ut från Mississippi. (Forts.)

Olga.

(Forts. o. sl. fr. föreg. Nr.)

När naturens skönhet en morgon lifligare än vanligt väckte hennes erindring af den för-

sta med Boris tillbringade våren, tog hon sin son vid handen och gick med honom ut i trädgården. Hon satte sig ned på en med buskar beväxt kulle och uttog utur sin barm, under det gossen lekte omkring henne, Boris' bild, för att betrakta den. Är du ännu densamme, sade hon. Nej, o nej! Det kan jag ej hoppas. När denna bild målades, ack då betraktade du mig med kärleksfulla ögon. Då var du glad och lycklig. Och nu, nu . . . — Hennes panna var dyster, ett dunkelt moln hvilade deröfver. Längre satt hon sörjande och begrundande. Nu betäckte en lätt slummer hennes öga och tillsöt det.

En rörlig själ är det ock i sina drömmar. — Olga tyckte sig se ett omätligt stormande haf, öfver hvilket hängde svarta hotande moln. Blixtrar, som upplyste himmelen, och väldiga åskslag förökade förskräckelsen af denna fruktansvärda scen. Ett skepp, utan master och roder, sam genom de rasande vågorna öfver afgrunden. Än slungadt i hafvets afgrund, än upphöjd ända till stjernorna såg hon det slutligen försvinna i vågen. Olgas känslofulla hjerta kände den dödligaste ängslan, då vågorna kastade en drunknad man på klippan. Hon skyndade till hans räddning, försökte att återkalla honom till lifvet och igenkände — Boris — Boris kall, liflös, som hon nu höll i sina armar. Båfvande, utom sig, ropar hon honom vid namn. Nu vaknar hon och ser — honom sjelf. Full af lif, full af kärlek störtar han till hennes bröst, för att ej mera öfvergifva henne.

Jag vill ej företaga mig att skildra denna återseendets scen, denna stumma och dock så värtaliga hänryckning, som tog de första minuterna i anspråk. Huru vore det möjligt att beskrifva de fröjdetgjutelser, som följde, de tårar, hvilkas källa uppsprang i hjertat, de saliga känslorna, då Olga framräckte sin son åt den öfverlyckliga makan.

Men hvarifrån kom Boris så plötsligt och på en gång? — Han hade sedan två år tillbaka genomströfvat Europa. En trogen vän hade underrättat honom om Olgas tillbakadragna lif, om hennes dygdigaandel, och öfvertygad om hennes trohet hade han återvänt till fäderneslandet, för att försäkra henne, att han aldrig upphört att älska henne.

Sedan denna dag lefde de som ett par älskande. Den öfriga världen syntes dem alldeles ej vara till. Boris blifvande sig städse lik, och Olga bevisar genom sitt uppförande, att ofta de aldri ädlaste dygder kunna döljas under ungdomligt lättinne. Den ömma mannen tillåter ej, att hon med dubbla färgor skildrar sitt förra uppförande. "Du var född för dygden, säger han; begäret att behaga och en felaktig uppfostran voro de enda orsakerna till dina felsteg. Behöfves det mer att få dig att afsky lasten, än att lära dig att känna dygdens värde och den sanna kärleken?"

Kanske förvånade det dig, att jag teg, då jag kunde göra dig uppmärksam på följderna af ditt uppförande; men jag var öfvertygad och jag är det ännu, att förebråelser snarare förhärda än röra hjertat. Ömhet och tålmod äro i sådana fall hvad som fordras af mannen och tillika det säkraste medel, att återföra till dygden hvarje quinna, hvars hjerta ej ännu är förderfvadt. Förebråelser, ja till och med förmaningar skulle gjort att du hållit mig för svartsjuk, ja skulle sårat dig. Bitterhet skulle hafva iusmugit sig mellan våra hjertan, och dessa skulle mer och mer aflägsnat sig från hvarandra. Erfarenheten har bekräftat min åsigt. Frånvaron syntes mig vara det bästa medel att bringa dig till dig sjelf. Jag ville lemna dig till ditt eget hjertas dom, gjorde det ej utan fruktan, ja jag tillstår det, ej utan pinsam fruktan och liflig smärta. Emellertid bibehöll jag en stråle af förhoppning, som ej bedrog mig. Nu, kära bästa Olga, nu är du min, för evigt min.

Olga tadelade stundom quinnorna i sina samtal, men Boris öfvertog då deras försvar. "Tro mig, kära Olga, vi män äro oftast skuld till deras fel. De skulle eljest mera sällan förgå sig, om vi sjelfva vore bättre."

Det gifves föremål, öfver hvilka Boris och Olga hade olika åsichter, men derutinnan stämde de öfverens, att lyckliga föräldrar och lyckliga barn njuta den högsta lyckan, hvar af menniskan på denna jorden kan blifva delaktig.

Sjökorpor i China, dresserade för fiskfångst.

Chineserna äro de outröttligaste, men också kanske de skickligaste fiskare i världen. Af alla deras sätt att fånga fisk är utan tvifvel det det märkvärdigaste, som bedrifves medelst sjökorpor. Dessa äro i sanning underbara foglar. Jag har ofta sett dem på sjöar och kanaler, och hade jag ej sjelf varit vittne till deras förvånansvärda läraktighet, skulle jag ej trott underrättelserna derom. Första gången såg jag dem på en kanal ej långt från Ningpa. Jag lät genast indraga seglet, för att efter behag kunna betrakta dem. Der funnos två små fartyg och i hvart och ett en man med ett dussin foglar. De voro just nu anlända och gånge blott med rösten foglarne befallning, att göra sig redo till arbete. Foglarne voro så väl dresserade, att de genast störtade i vattnet, för att söka fiskarne. Deras sjögröna, ytterst glänsande ögon varseblefvo fisken på ett tämligt djup. De dyka ner, och är deras byte en gång i den elastiska halsen, så kommer det ingenstädes. Fogeln återvänder nu till ytan och Chinesen kallar honom. Lydig som en hund vänder han tillbaka till sin herre, gifver bytet ifrån sig för att börja

arbetet ånyo. Ännu mera förvånande är det, att om någon har fått tag i en fisk, som är för stor för hans krafter, så kommer genast en af hans kamrater honom till hjälp och underlättar hans bemödande att draga fisken till båten. När någon af dessa sällsamma fiskare är lat och blott simmar, utan att akta på sin skyldighet, så slår hans herre med en lång bambustaf bredvid honom i vattnet, dock utan att beröra honom, och förebrår honom i vredgad ton hans tröghet. Ögonblickligen återvänder fogeln till sitt arbete, såsom en skolgosse, som fått tillrättavisning af sin herre. För fångstens skull lägger man alltid en ring om halsen, för att hindra honom att sluka fisken.

Jag hade många tillfällen att se dessa djur i flera delar af China och skulle gerna vilja hafva fört några till England. Genom engelska konsulen i Schangai förskaffade jag mig äntligen två par. Största svårigheten var att underhålla dem på resan från Schangai till Hongkong. Jag hade till den ändan haft en balja ål, den vanliga födan, som Chineserna gifva dessa foglar, men ty värr störtade baljan öfverända vid fartygets krängning och alla ålarne, utkastade på däck, blefvo antingen spolade öfver bord eller uppslukade af foglarne, som äro otroligt glupska. Jag sökte underhålla dem, så godt jag kunde. De kommo i ganska dåligt skick till Hongkong. Två dogo genast derstädes, och de andra måste jag slagta, för att åtminstone få huden.

Den Chines, som sålde foglarne, hade en fiskanstalt och bedref fiskeri 30 till 40 mil från Schangai emellan denna stad och Schapa. Dessa djur äro dyra i China. Ett par kostar 6—8 dollars. Då jag gerna ville erfara något öfver denna industrigren, så bad jag konsulns tolk anställa förfrågningar deröfver och denna nedskref följande.

"Den fiskfångande fogeln närar sig af småfisk, ål o. s. v. Dagligen kl. 5 om afton gifver man honom 6 taels ($\frac{2}{3}$ \bar{w}) fisk och en batty ($1\frac{1}{2}$ \bar{w}) grönsaker. Efter tre år lägga de ägg i fjerde eller femte månaden. Man låter äggen utkläckas genom höns. När en hona vill värpa, blifver hennes snabel röd och då måste man tänka på att förskaffa sig en god utkläckningshöna. Man anteknar på äggen sorgfälligt dagen, då de blifvit lagda. Efter 25 dagar utkomma ungarne. Man måste då taga ungen, lägga den på bomull, som man lätt fuktat med varmt vatten. I fem dagar föder man dem med ål-blod. Häröfter gifver man dem ålkött i mycket små bitar. När de sedan användas för fiske, måste man sätta ett band af halm omkring deras hals, för att hindra dem att uppsluka fisken. Under åttonde och nion-

de månaden af året för man dem alla dagar kl. 10 f. m. till vattnet och låter dem här fiska till kl. 5 e. m. då man återför dem hem. De arbeta på detta sätt ända till tredje månaden af följande året, men då måste man hålla dem inne till åttonde månaden. Hanen kan lätt skiljas från honan. Han är större och har dunklare och starkare färg. Hufvudet är ock mycket tjockare."

Detta är skildringen af denna utomordentliga fogel. De antagna månaderna äro tagna efter den chinesiska kalendern. Sjökorporne fiska ej under sommarmånaderna, utan begynna sitt fälttag om hösten i oktober, för att sluta dermed under loppet af Maj — en tidpunkt, som infaller i den åttonde och tredje månaden af det chinesiska året.

Machin för urskiljande af mynt-rigtighet.

I London har man en sådan, som begagnas med underbar precision. Man kastar 18—100 sovereigns genom ett rör ner mot en i machinen bestämd punkt. De mynt, som då äro undervigtiga, kastas med en lätt stöt i ett dertill bestämdt rum, under det de öfriga stanna quar. På detta sätt väger man på en dag ända till 50,000 sovereigns, hvartill annars skulle åtgå hela veckor.

Upprigtighet.

Då Washington, den berömda presidenten i Nordamerikanska Fristaterna, var sex år gammal, fick han till skänks en liten yxa, med hvilken han högg och hackade allt, som låg i hans väg; i trädgården afbarkade han till den grad ett körsbärsträd, att man insåg att det skulle dö. Då Washingtons fader följande dagen såg sitt älsklingsträd i detta tillstånd, frågade han vredgad, hvem som hade gjort detta, och yttrade, att han heldre ville hafva förlorat ett par guineer än detta träd, men ingen kunde uppgifva gerningsmannen. "Georg, sade han, vet du, hvem som har fördärfvat för mig detta sköna körsbärsträd?" Gossen dröjde ett ögonblick och svarade derpå upprigtigt: "Jag kan icke ljuga, fader! Jag har med min yxa hackat uti det." "Det är rätt, sade den gamle Washington. Genom din upprigtighet har du rikligen ersatt mig detta träd. En dylik öppenhet är mera värd, än hundra körsbärsträd, vore de än öfverfulla med frukt." Under sitt sednare lif visade Washington vid flera tillfällen, att det var för honom en omöjlighet att säga en osanning.

Requiem.

Conserien.

Mozarts Minnesvård.

Till de skönaste skapelser af Schwant-
halers snille hörer Mozarts minnes-
vård på residensplatsen i Salzburg,
som gjuten af malm upprestes 1841,
och på hvars fotställning finnas fyra
reliefer: Requiem, Operan, Conserten
och en hyllning af Mozarts genius.
Innehållet af dessa reliefer säger oss,
hvad Mozart har verkat; i Kyrkomu-
siken, i Operan, i Consertmusiken har
han skapat det oupphinnelige, och den

BRUNN & SCHNEIDER.

Mozarts Minnesvård.

ror, hans andes hufvudverk, som i al-
la tider skola lefvande upprätthålla
hans ära. Lefvande under en af den
tyska andens utvecklings-perioder —
han var född den 27 Januari 1756 —
företrädesvis lefvande ett känslolif, har
han i tonkonstens hjerta förvärfvat
sig sitt värde; det höga allvaret och
fortidens stränghet och höghet har
han bragt genom den fulländade mu-
sikaliska skönheten i dagen.

Såsom sångare af idealisk kärlek,
den himmelska, som svingar sig upp

Operan.

En hyllning af Mozarts genius.

som icke har hört hans Requiem, hans
Don Juan, den största af alla operor,
för hvilken alla andra sjunka i stof-
tet, hans stora Symphoni, hans Quar-
tettmusik, kan icke säga, att han öf-
verhufvudd har hört musik. Mozart
var kärlekens komponist och har mä-
sterligt framställt den i alla sina ope-

från jorden, hvilken den ej tillhör,
synas oss och Schwantaler i sin stä-
ty af Mozart hafva uppfattat honom
han står för oss mildt leende och lyss-
nande till inre seraftoner, som längta
tillbaka till det eviga ursprunget.